

TRANSPORT XIZMATLARIDAN OLINADIGAN DAROMADLAR AUDITI

X.U.Po'latov SamISI katta o'qituvchi
N.T.Cho'liyev SamISI magistrant

Annotatsiya. Maqolada t transport xizmatlaridan olinadigan daromadlar auditi takomillashtirish

Kalit so'zlar: Transpo'rt daromadlari, shartnomaviy aktivlar, debitorlik qarzlari, moliyavi natija, buxgalteriya hisobi, audit, davr xarajat.

Абстрактный. В статье усовершенствовать аудит доходов от транспортных услуг

Ключевые слова: транспортная выручка, договорные активы, дебиторская задолженность, финансовый результат, бухгалтерский учет, аудит, стоимость периода.

Abstract. In the article t improve the audit of revenues from transport services

Key words: Transport revenue, contractual assets, receivables, financial result, accounting, audit, period cost.

Transport xizmatlarini ko'rsatuvchi sub'ektlarda daromadlar auditini asosiy faoliyatdan olingan daromadlar auditi va boshqa faoliyatdan olingan daromadlar auditi guruhlariga bo'lib olgan holda o'tkazish mumkin. Daromadlar auditini o'tkazishda audit o'tkazish uslubiyatiga amal qilish lozim. Korxonada daromadlar auditini o'tkazishda tartib-qoidaga, tanlab olingan usullarga va ketma-ketlikka amal qilish lozim. Bu o'z navbatida audit samaradorligini oshirishga olib keladi

Korxonalar o'zlarida mavjud bo'lgan bo'sh pul mablag'larini boshqa korxonaga ta'sischi bo'lib kirishga, aksiyalarni sotib olishga, kredit yoki qarz berishga sarflashi va qo'shimcha daromadga ega bo'lishi mumkin. . Asosiy vositalarni uzoq muddatli ijaraga berishdan, valyuta kurslari farqlaridan daromad olishlari mumkin. Mazkur daromadlar korxonalarda asosiy bo'lmagan faoliyatdan olingan daromadlar sifatida tan olinadi.

Transport xizmatlarini ko'rsatuvchi sub'ektlar daromadlarini audit qilishda asosiy bo'lmagan faoliyat daromadlarini audit qilish muhim ahamiyatga ega. Korxonada daromad turlarining xilma-xilligi auditorlik tekshiruvlarini o'tkazishda

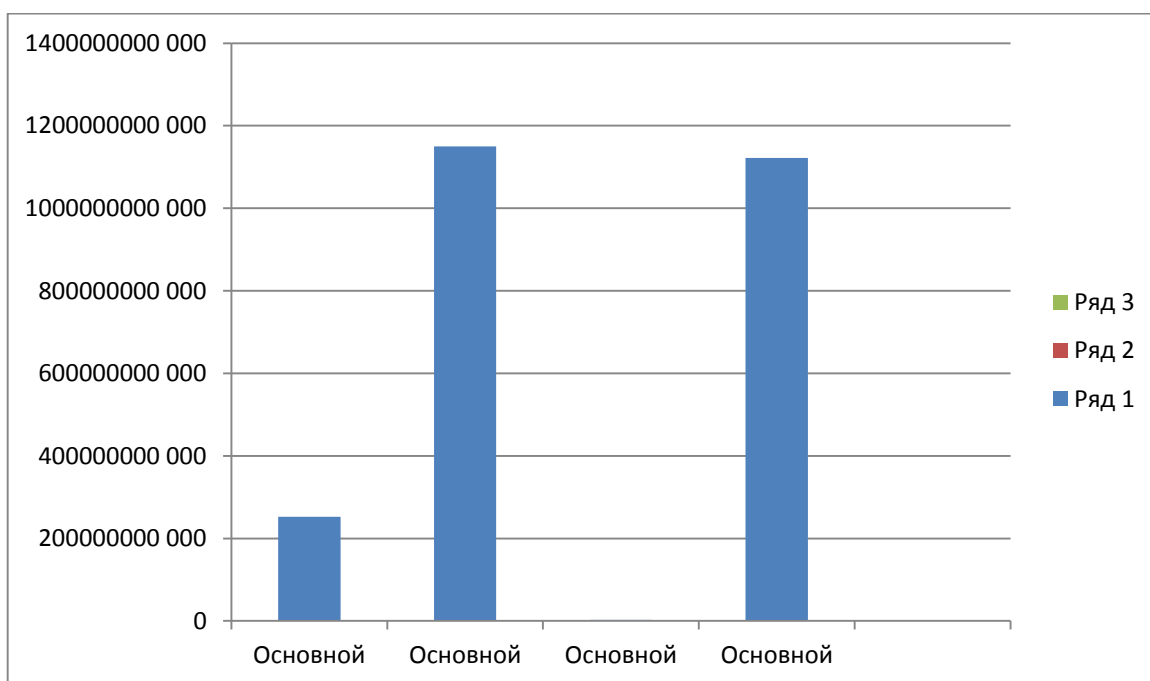
e'tiborli bo'lishni talab etadi. Boshqa daromadlar turlarining audit jarayonida yig'ildigan dalil-isbotlarining ishonchli, to'liq va o'z vaqtida to'planishi auditorlik riskining kamayishi va audit samaradorligining oshishiga olib keladi.

“Uzbekistan Airways ”AJ 9000 schoti bilan bog'liq operatsiyalarni ko'rib chiqamiz, bunda bizga yuqorida keltirilgan ya'ni:

✓ 4000 schyot	252 401 797 000
✓ 4100 schyot	1 150 212 366 000
✓ 4700 schyot	2 746 100 000
✓ 4800 schyot	122 234 819 000

Audit tekshiruv natijalarida shunga amin bo'ldiki 9000 schotning tarkibida ya'ni daromad olib kelayotgan schotlarni tekshirib borish natijada 9000 schotning kredit tomonida bularni tekshirishda asos bo'luvchi hujjatlar tekshirib va ularni taqqoslaydi natijada ularni natijalari bir xil bo'lsa tekshiruv natijalari to'g'ri hisoblanadi. 9000 schotini ham diagramma oqali foizda ifodalaymiz.

9000 schot bilan bog'langan schotlar

1-diagramma 9000 schot bilan bog'langan schotlar (sh/b)

Yil oxirida schotlar yopilishini quyidagi buxgalteriya o'tkazmasi orqali auditor etiborga olib haqiqatdan yopilganini tekshiradi :

2021 yil moliyaviy natijalar bo'yicha 9000 daromad schotining 4010 schot bilan bog'langan summasi 252 401 797 000 so'mma tashkil etib, uni keltirilgan audit tekshiruvida 4010 bilan bog'langan schotlarning tekshiruvida aniqladik va 4010 schotning bog'langan schotlarini ko'rib chiqildi:

Audit jarayonida buxgalteriya balansi, moliyaviy natijalar haqida hisobot, ma'lumotnomalar, hisob-kitoblar, rasshifrovkalar va tahliliy ma'lumotlar kabi dastlabki hujjatlar o'rganildi.

1-jadval

“Uzbekistan Airways” AJ moliyaviy-iqtisodiy ko'rsatkichlar (sh/b)

Ko'rsatkichlar nomlanishi	2020 yil 9 oyida	2021 yil 9 oyida	+/- farq
Sotish hajmi	2 280 845	4 451 842, 4	+2 170 997, 4
Ishlab chiqarish tannarxi	2 260 621,3	3 358 521, 9	1 097 900,6
Davr harajatlari	107 333,5	209 142,2	108 807,7
Asosiy faoliyatdan boshqa daromadlar	18 993,9	1 645,9	-15 348
Moliyaviy faoliyatdan daromadlar	625 617,6	326 318,1	-299 299,5
Moliyaviy faoliyatdan harajatlar	1 479 652	1 246 970, 7	-232 681,3
Daromad solig'i to'langunga qadar moliyaviy natijalar	- 922 050,2	-32 828,4	+889 221,8
Sof foyda/zarar	- 922 050,2	-32 828,4	+889 221,8

Mazkur hisobot ichki nazorat tizimlari va buxgalteriya hisobi holatini tahlil qilish va baholash deb hisoblanadi. Audit natijasida korxonaning moliyaviy natijalariga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan muhim xato va kamchiliklar aniqlanmadi

2021 yil 1 oktyabr holatiga “Uzbekistan Airways” AJning moliyaviy-iqtisodiy holatining asosiy ko'rsatkichlari (mezonlari) hisoblab chiqilib taqqoslandi.

Adabiyotlar ro'yxati

1.«Auditorlik faoliyati to'g'risida» O'zbekiston Respublikasining 25.02.2021 y. O'RQ-677-sonli Qonuni

2.“Auditorlik faoliyatini takomillashtirish va auditorlik tekshirishlarning ahamiyatini oshirish to‘g‘risida”. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2000 yil 22 sentyabrdagi 365- sonli Qarori. T.

3.Тўлаходжаева М.М.Аудит, Т.: БАМА, 2014; Уразов К.Б. Бухгалтерия ҳисоби ва аудит. –Т. : Ўқитувчи, 2004;

4.Ташназаров С.Н. Молиявий бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботи: халқаро ва миллий жиҳатлар. Монография. - Т.: Иқтисод-молия, 2009. - 168 б

5.Уразов К.Б. Бухгалтерия ҳисоби назарияси. –Самарканд, 2017